Utbildningsinspektion i Sannerudsskolan, grundskola F–9 och särskola 1–10

Innehåll

Inledning 1
Underlag 1
Beskrivning av skolan 2
Sammanfattande bedömning 2
Bedömning av utbildningsresultaten 3
Bedömning av verksamheten 4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen 8

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Sannerudsskolan den 1–3 februari samt den 7–9 februari 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Sannerudsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Sannerudsskolan intervjuades de tre rektorerna, elever, lärare och övrig personal, samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser och båda skolformerna. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan

Sannerudsskolan	Antal barn/elever
Förskoleverksamhet	90
Skolbarnsomsorg	77
Förskoleklass	21
Grundskola	828
Obligatorisk särskola	53

Sannerudsskolan är ett av tre skolområden i Kils kommun. Skolan tar emot elever från centrala Kil i förskoleklass och årskurserna 1–6 och hit kommer kommunens samtliga elever i årskurserna 7–9. Från årskurs 7 finns profilklasser i musik och bild.

Vid skolan finns också särskola, hit kommer elever i årskurserna 1–10 ifrån hela Kils kommun.

Sannerudsskolan har tre rektorer som tillsammans fungerar som en ledningsgrupp.

Skolan är uppdelad på flera byggnader, Nya Skolan, Annexet, Central, Real och Musikskolan. Skolan har bl.a. två scener, två idrottshallar och en skolskog. I närområdet ligger Sannerudsvallen och Sannerudshallen och detta ger goda möjligheter till lek och aktivitet.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Sannerudsskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Skolans verksamhet inkluderar barnomsorg, förskola, grundskola samt obligatorisk särskola. Som helhet erbjuder skolan utbildning av god kvalitet. Inspektörerna finner dock att elevens vardag och möjlighet till inflytande kan se olika ut.

Inspektörerna ser utmärkta exempel på hur förskoleklasserna samarbetar med årskurserna 1 och 2 och hur eleverna ges möjlighet att delta utifrån sina egna förutsättningar och mognadsgrad. Inspektörerna möter trygga elever som trivs på sin skola.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolans uppföljning av elevernas kunskapsutveckling bör utvecklas till att omfatta samtliga ämnen.
- Skolan bör arbeta för att öka elevernas kännedom om kursplanernas mål.
- Skolan bör arbeta för att skolans likabehandlingsplan är känd hos samtliga vuxna och elever i verksamheten
- Sannerudsskolan 7–9 bör se över nivågrupperingen i matematik.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Elevernas rätt till stöd är begränsad till vissa ämnen (4 kap. 1 § skollagen samt 5 kap. 1 och 4 §§ grundskoleförordningen).
- Samtliga elever har inte tillgång till elevens val (2 kap. 19 och 20 §§ grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94.

Kunskaper

Inspektörerna bedömer att det i rektorsområdet finns ett väl utvecklat system för att diagnostisera och dokumentera elevernas kunskapsutveckling i ämnena svenska, engelska och matematik. Däremot redovisas inte något sätt för systematisk uppföljning och analys av kunskapsutvecklingen i skolans övriga ämnen i relation till de kunskapsmål som anges i Lpo 94 och i kursplanerna. Inspektörerna bedömer att uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling bör utvecklas till att omfatta samtliga ämnen. Se vidare i avsnittet ”Bedömning av verksamheten” om individanpassning och stöd.

År 2005 lämnade 217 elever årskurs 9 vid Sannerudsskolan. Det genomsnittliga meritvärdet vid skolan var 204,0 att jämföra med siffran för riket som var 206,3. 92,2 procent av eleverna var behöriga till nationella program vid gymnasieskolan, vilket också är i nivå med riket.

Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på de skillnader i betyg som framkommer vid dokumentstudier av slutbetyg per ämne i årskurs 9 år 2005. I jämförelse med svenska, engelska och matematik finns det exempel på ämnen där betydligt färre elever nått målen i kursplanerna. Exempelvis i naturorienterande ämnen är det ca 14 procent och i samhällsorienterande ämnen ca 11 procent som inte nått målen. I dessa exempel är det dessutom fler flickor än pojkar som inte nått målen. Se vidare i avsnittet ”Bedömning av verksamheten” om individanpassning och stöd.

Inspektörerna bedömer att eleverna vid Sannerudsskolan generellt sett utvecklar och når kunskaper i enlighet med målen i Lpo 94 och kursplaner.

Med hänvisning till vad som sägs ovan bedömer inspektörerna dock att skolan bör arbeta för att utveckla uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling till att omfatta samtliga ämnen.

Inom särskolan finns det individuella studieplaner för samtliga elever där elevernas kunskaper och utveckling beskrivs. Som stöd för bedömning av elevernas kunskaper använder läraren och övrig personal både nationella och lokala måldokument. Inspektörerna bedömer generellt sett detta arbete som bra.

Normer och värden

De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig, skall omfatta alla elever. Elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet och för skolmiljön, samt att de får ett reellt inflytande på utbildningens utformning.

Inspektörerna finner vid intervju med lärare och elever samt verksamhetsbesök, att elevernas kunskaper om målen och möjlighet till att påverka det egna lärandet, skiftar beroende på vilken klass eleven går i och vilka lärare man har. Enligt inspektörerna behöver Sannerudsskolan generellt förbättra arbetet med att tydliggöra läroplanens och kursplanernas mål för eleverna. Detta för att de skall kunna vara delaktiga i sitt eget lärande.

Inspektörerna bedömer därför att skolan bör arbeta systematiskt för att öka elevernas kännedom om kursplanernas mål, oberoende av ämne och lärare.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Vid inspektionstillfället hade såväl Sannerudsskolan F–6 som 7–9 ett handlingsprogram i enlighet med Lpo 94. Dokument och intervjuer visar dock att elevernas vårdnadshavare inte skyndsamt informeras om någon utsätts för kränkande behandling, vilket inte är i enlighet med bestämmelserna. Vidare noterar inspektörerna att programmet vid Sannerudsskolan 7–9 inte innefattar kränkningar mellan vuxen och elev, vilket programmet bör göra.

I förskoleklass och årskurserna 1–6 vid Sannerudsskolan arbetar man systematiskt och förebyggande med normer och värden. Alla klasser har EQ-lektioner en gång i veckan, lärarna har fått utbildning för att kunna föra etiska samtal med eleverna. För de mindre barnen utgår samtalen ofta från bilder. Även klassrådstiden används för förebyggande etiska samtal. Elever berättar att de känner sig trygga med de rutiner som finns och att de kan gå till vilken vuxen som helst för att få hjälp om något inträffar.

Däremot visar verksamhetsbesök och intervjuer att det inte finns något systematiskt, förebyggande arbete med normer och värden vid Sannerudsskolan 7–9. Elever berättar att det är olika i olika klasser om och hur man arbetar förebyggande, men om något händer har skolan rutiner för att agera.

I Sannerudsskolan arbetar assistenter med eleverna, både i inlärningssituationer och på raster. Samtal med assistenter och besök i verksamheten visar dock att alla inte är medvetna om vilket regelverk som gäller för arbetet i skolan. Vid inspektionstillfället kunde inspektörerna se hur en assistent i en dispyt med en elev, inte handlade enligt den värdegrund som gäller för skolan.

Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är

skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år.

Inspektörerna förutsätter att Sannerudsskolan fortsättningsvis arbetar för att vårdnadshavare skyndsamt informeras om någon elev utsätts för kränkande behandling. Inspektörerna förutsätter också att skolans likabehandlingsplan fortsättningsvis är känd hos samtliga vuxna och elever i verksamheten

Organisation och arbetssätt i undervisningen

Intervjuer och dokument visar att skolornas mål och planering ligger i riktlinje med nationella mål och riktlinjer. Kunskapssynen och synen på lärandet i skolorna speglar, i de flesta ämnen, dem som uttrycks i Lpo 94 och i kursplanerna.

Inspektörerna ser vid verksamhetsbesök i förskoleklass och årskurserna 1–3, mycket goda exempel på undervisning, arbetssätt och arbetsformer som främjar utvecklingen av de kunskaper och färdigheter som uttrycks i Lpo 94 och i kursplanerna.

Vid Sannerudsskolan 7–9 är undervisningen i matematik nivågrupperad. Efter en gemensam grundkurs väljer eleverna ”grön eller röd” kurs. Den gröna innebär färre elever i grupperna och att kursen går långsammare fram. Vid verksamhetsbesök och vid intervju med lärare och elever, får inspektörerna veta att om man väljer detta alternativ kan man som elev inte få samtliga betygssteg, vilket inte är i enlighet med bestämmelserna. I skrivelse till inspektörerna menar rektorn dock att det är möjligt att uppnå samtliga betygssteg i båda grupperna.

Nivågruppering efter kunskaps-/prestationsmässiga förutsättningar i ett ämne under en begränsad tid kan vara motiverat utifrån ett pedagogiskt syfte om det inte leder till för lågt ställda förväntningar på eleverna. Elevernas resultat skall fortlöpande följas upp varvid organiseringen av undervisningen omprövas. Verksamheten bör bygga på en genomtänkt pedagogisk planering så att varje elev har möjlighet att nå målen för utbildningen och förverkliga sina möjligheter.

Inspektörerna bedömer att skolan bör se över nivågrupperingen i matematik

Individanpassning och stöd

Sannerudsskolan har rutiner för att tidigt upptäcka och arbeta med elever i behov av särskilda stödinsatser. En viktig del i detta arbete är speciallärarna på skolan som arbetar både handledande i arbetslagen och med elever som under delar av sin skoldag får sin undervisning enskilt, i mindre grupper eller i sin klass. Dessutom finns det i kommunen en central stödenhet, kallat resursteam, som erbjuder medicinsk, pedagogisk och psykologisk kompetens vid behov begärt av skolans rektorer. Åtgärdsprogram upprättas för elever som är i behov av särskilt stöd.

Till årskurserna 7–9 vid Sannerudsskolan kommer samtliga elever ifrån F–6 skolorna i Kils kommun. Det finns rutiner för informationsutbyte för elever i behov av särskilt stöd i svenska, engelska och matematik. Vid intervjuer med föräldrar och lärare på avlämnande skolor framkommer dock en oro för att denna information inte alltid tas tillvara på bästa sätt. De känner sig därför tveksamma till att elever får det stöd de har rätt till efter bytet av skola. Vidare be-

rättar kommunens centrala stödteam att diagnoser och beslut, tagna utanför skolan och som rör eleverna, inte alltid tas tillvara och att rutinerna kring överlämnandet kan förbättras.

Inspektörerna finner att Sannerudsskolan nästan uteslutande ger särskilt stöd i svenska, engelska och matematik.

Enligt den statliga regleringen i skollag och skolförordning är elevernas rätt till stöd inte begränsat till vissa ämnen utan gäller samtliga ämnen. Enligt inspektörernas mening får en sådan prioritering endast ske utifrån en bedömning av den enskilde elevens behov. Inspektörerna ställer sig frågande till om den enskilde elevens behov kan tillgodoses då Sannerudsskolan inte redovisar något sätt för systematisk uppföljning och analys av kunskapsutvecklingen i andra ämnen än svenska, engelska och matematik. Vidare finns det i jämförelse med svenska, engelska och matematik exempel på ämnen där betydligt färre elever enligt betygsstatistik nått målen i kursplanerna, vilket redovisas i avsnitt 1 om kunskaper.

Enligt inspektörernas bedömning finns det ett behov av särskilt stöd i fler ämnen än svenska, engelska och matematik. Inspektörerna hänvisar också i denna fråga till den för kommunen övergripande rapporten.

För elever som behöver såväl inlärningsstöd som socialt stöd, finns vid Sannerudsskolan 7–9 två stycken ”lilla gruppen” där eleverna kan vistas hela, eller delar av skoldagen. Rektorn beslutar om placering i gruppen.

Vid skolan finns även elever placerade i särskild undervisningsgrupp, i Sannerudsskolan kallad ”Spg”. Denna undervisning är förlagd i lokaler utanför Sannerudsskolan. Eleverna som går här har sin tillhörighet i någon av klasserna 7–9 vid Sannerudsskolan. Målet är att eleverna ska gå tillbaka till sin klass och avsluta sina studier där. Under vissa lektioner i veckan är de tillsammans med sina ordinarie klasskamrater, till exempel i slöjd och idrott. Inspektörerna bedömer att eleverna i ”lilla gruppen” och i ”Spg” får det stöd de har rätt till och att verksamheterna fungerar bra.

Inom särskolan finns det individuella studieplaner för samtliga elever. Besök i verksamheten visar att eleverna ges goda möjligheter i sin kunskapsutveckling och att de har lust att lära. Inspektörerna bedömer detta arbete som bra.

Utvärdering av lärandet

Sannerudsskolans rektorsområde har väl utvecklade system för att följa upp, diagnostisera och dokumentera elevernas kunskapsutveckling i ämnena svenska, engelska och matematik, främst genom de nationella proven i årskurserna 5 och 9. Vid inspektionen framkommer det dock att skolan saknar rutiner för att utvärdera elevernas kunskapsutveckling i andra ämnen. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör arbeta för att utveckla rutiner för uppföljning av elevernas kunskapsutveckling till att omfatta samtliga ämnen.

Ett arbete för att skapa individuell utvecklingsplan (IUP) för varje enskild elev har påbörjats vid rektorsområdet och skolledningen bedömer att en sådan plan kan vara i praktiskt bruk till höstterminen 2006. Inspektörerna bedömer detta arbete som bra.

Betyg och bedömning

Intervjuer med lärare och skolledning visar att det finns rutiner för att säkerställa en likvärdig betygssättning. Lärare med samma ämnen jämför betyg och bedömningar i relation till kursplanernas mål. Ofta används medbedömare vid prov och inlämningsuppgifter. I de ämnen som har nationella prov jämförs resultaten på dessa med betyg.

Resultaten vid de nationella proven i årskurs 5 och 9 för åren 2002 t.o.m. 2005, finns redovisade i skolornas kvalitetsredovisningar från år 2005. En jämförelse med de nationella proven i årskurs 9 i dessa ämnen visar att resultaten ligger i nivå med betygsstatistiken. Inspektörerna ställer sig i sammanhanget frågande till varför ett betydande antal elever inte deltog i det nationella provet i matematik i årskurs 9 år 2005, vilket kan utläsas av officiell statistik.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Underlaget för kvalitetsredovisningen arbetas fram i arbetsgrupperna, ställs samman av rektorerna och går tillbaka till arbetsgrupperna för godkännande innan det går vidare till förvaltningen. Dokument och intervjuer visar att det framförallt är i arbetslagen som verksamheten utvärderas och att det är där som förbättringsarbetet planeras, vilket inspektörerna bedömer som bra.

Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen är upprättad i enlighet med författningarnas krav och att rektorsområdet arbetar systematiskt med kvalitetsarbetet.

Skolledning och intern kommunikation

Vid Sannerudsskolan finns det tre rektorer. En rektor ansvarar för förskoloverksamhet, skolbarnsomsorg, förskoleklass samt särskola. En ansvarar för årskurserna 1–6. Den tredje rektorn ansvarar för årskurserna 7–9 och är tillika områdeschef. Han har det övergripande ledningsansvaret för verksamhet och ekonomi inom rektorsområdet.

De tre rektorerna har möte en gång per vecka och täta kontakter i vardagen. Detta samt korta kommunikationsvägar är styrkan i organisationen, enligt de tre rektorerna.

Det pedagogiska ledarskapet utövas bland annat under gemensamma studiedagar samt vid regelbundna personalmöten. De tre rektorerna har förtroende hos lärarna. Lärare för årskurserna 7–9 upplever dock att rektorns tid inte alltid räcker till för att bedriva pedagogisk utveckling, vilket bekräftas av rektorn.

Vid Sannnerudsskolan finns det en ledningsgrupp som består av lärare och respektive rektor/rektorer. De träffas varje vecka för att bland annat diskutera utvecklingsfrågor och förbereda arbete i arbetslagen. Intervjuer med lärare och skolledning visar att ledningsgrupperna är en viktig källa för att rektorerna skall hålla sig förtrogna med verksamheten.

Inspektörerna bedömer att skolan har en väl fungerande skolledning som fungerar väl för styrning. Inspektörerna vill dock framhålla vikten av att fortsätta att utveckla det pedagogiska ledarskapet vid Sannerudsskolan 7–9.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till utbildning

I den nationella timplanen anges ett visst antal timmar för elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Vidare skall styrelsen erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Styrelsen skall sträva efter att tillgodose elevernas val genom att utnyttja de möjligheter som finns inom ramen för gällande bestämmelser.

Intervjuer och dokument visar dock att det råder oklarheter om samtliga elever erbjuds elevens val enligt bestämmelserna. Vid intervjuer med elever i årskurserna 1–6 berättar de att de ibland har klassens timme på elevens val eller så får det göra vad de vill, det finns även elever som är osäkra på om de har elevens val. Vid Sannerudsskolan 7–9 kan eleverna välja vilket ämne de ska gå till när de har elevens val och tiden används för att läsa läxor eller förbereda sig för prov.

Inspektörerna bedömer att samtliga elever inte har tillgång till elevens val i enlighet med bestämmelserna.

Beslut gällande mottagning/utskrivning av elev vid särskolan fattas, på delegation, av en av skolans rektorer.

Personal

Det stora flertalet pedagoger har behörighet för den undervisning de i huvudsak bedriver. Enligt biträdande förvaltningschefen är lärartätheten vid Sannerudskolan 1–6 7,8 lärare per 100 elever. Motsvarande siffra för årskurserna 7–9 är 8,1.

Rektorn för 7–9 går den statliga rektorsutbildningen och de andra två står, enligt förvaltningsledningen, på tur för att gå den.

Pedagogiska material och utrustning

Läromedelskvaliteten är god enligt inspektörernas iakttagelser och intervjuer med lärare och elever. Sammantaget bedömer inspektörerna att elevernas förutsättningar för att nå de nationella målen för utbildningen är goda.

Datum	Ort
2006-09-26	Göteborg

Karin Widlund

Thomas Nilsson